

การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา*

INTELLECTUAL PROPERTY INSURANCE

ดิเรก บวรสกุลเจริญ

Direk Borvornsakulcharoen

เพิ่ม หลวงแก้ว

Pherm Luangkaew

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University, Thailand.

E-mail: direk.bo@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา 3) เสนอเป็นแนวทางในการนำเอาทรัพย์สินทางปัญญามาประกันภัยในการปรับใช้กับประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า การประกันทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร มีความสอดคล้องกันหลายประการ แต่ยังมีข้อกำหนดกฎหมายบางอย่างที่เป็นรายละเอียดอาจไม่เหมือนกัน เช่น การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย กำหนดให้การฟ้องร้องต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อของฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือประเภทประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยที่จะต้องเป็นประกันภัยประเภทประกันวินาศภัย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร การทำประกันภัยในสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำได้เป็นการประกันภัยความรับผิดชอบ ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกรมธรรม์ประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร การทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำ

* Received: 19 February 2023; Revised: 27 June 2023; Accepted: 28 June 2023

ได้และมีรูปแบบกรรมธรรม์ประกันภัย ประเทศไทยในการเรียกค่าสินไหมทดแทน ต้องเป็นผู้เอาประกันภัยหรือผู้มีส่วนได้เสียในขณะทำสัญญาประกันและขณะที่เกิดวินาศภัยด้วย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร พิจารณาการมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกันเท่านั้น การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ผู้รับประกันภัย ต้องเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ภายใต้การดูแลขององค์กรรัฐ คล้ายกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร

คำสำคัญ: การประกันภัย, ทรัพย์สินทางปัญญา, การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา

Abstract

This academic research article aims to provide a comprehensive understanding of intellectual property insurance by examining its background, concepts, theories, and key aspects in both Thailand and abroad. Additionally, it seeks to identify the challenges and barriers associated with intellectual property insurance and to offer a practical guideline for its implementation in Thailand. The research methodology employed was qualitative in nature, involving the collection and analysis of documentary data.

The research findings reveal several commonalities in intellectual property insurance practices among Thailand, the United States, and the United Kingdom. However, certain legal requirements differ. For instance, in Thailand, legal prosecution necessitates written and signed evidence of the liable party, whereas the United States and the United Kingdom do not impose such a requirement. Moreover, intellectual property insurance in Thailand is currently limited to the non-life insurance category, whereas the United States and the United Kingdom facilitate direct and accountable insurance coverage for intellectual property. Notably, Thailand lacks a formal intellectual property manual, while both the United States and the United Kingdom have established frameworks for intellectual property insurance. Furthermore, in Thailand, only a juristic person in the form of a limited or public limited company under governmental oversight can act as an insurer, mirroring the requirements in the United States and the United Kingdom.

Keywords: insurance, intellectual property, intellectual property insurance

บทนำ

ทรัพย์สินทางปัญญามีบ่อเกิดมาจากการสร้างสรรค์ โดยความคิดและภูมิปัญญาของมนุษย์ สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่ผู้เป็นเจ้าของสามารถที่จะใช้ หรือหาประโยชน์จากสิทธิ นั้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยตรง หรือการหาประโยชน์จากสิทธินั้นด้วยการอนุญาตให้บุคคลอื่น ๆ ใช้สิทธิ หรือการโอนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยอาศัย อำนาจตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยรับรองให้ผู้เป็นเจ้าของสิทธิมีอำนาจตามกฎหมายแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเป็น สิทธิในลักษณะที่บุคคลอื่น ๆ ไม่มีสิทธิที่จะมากระทำการเช่นเดียวกับผู้ที่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิทำได้ เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของสิทธิ สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิที่มีผลบังคับแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งหากมีบุคคลอื่นฝ่าฝืน ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของสิทธิ และผู้ที่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิมีอำนาจใน การดำเนินคดีเพื่อป้องกัน และเยียวยาความเสียหายได้ (ภูมินทร์ บุตรอินทร์, 2560)

เมื่อสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา คือประโยชน์ที่กฎหมายให้ความคุ้มครองมิให้บุคคลอื่นใดมาทำ ละเมิด สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นสิทธิตามกฎหมายเอกชน หรือเป็นสิทธิเกี่ยวกับบุคคลของ เจ้าของสิทธิเอง ซึ่งการสร้างสรรค์โดยความคิดและภูมิปัญญาของมนุษย์ หรือที่เรียกว่าทรัพย์สินทาง ปัญญาดังกล่าว อาจเสี่ยงต่อการถูกละเมิดโดยบุคคลอื่นที่มีใจเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญานั้นเอง หรือที่ เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญามีได้ให้ความยินยอมด้วย ซึ่งถ้าหากเกิดการละเมิดขึ้นเช่นนั้น ย่อมมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรับผิดชอบต่อการละเมิดดังกล่าว การจัดการความเสี่ยงในการถูกละเมิดต่อทรัพย์สิน ทางปัญญา ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สร้างความมั่นคงให้แก่เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา (จุฬพล ภิญโญสินวัฒน์, 2552) การประกันภัยจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้เพื่อคุ้มครองป้องกันประโยชน์ของเจ้าของ ทรัพย์สินทางปัญญา ให้พ้นจากความเสี่ยงในการถูกละเมิดต่อทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ แน่นนอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในลักษณะการโอนความเสี่ยงในความเสียหายดังกล่าวไปยังบุคคลที่สาม ให้เข้ามาแบ่งเบาความเสียหาย

กรณีถ้ามีการชดเชยความเสี่ยงภัย โดยมีการประกันภัยเพื่อมาเยียวยาค่าเสียหายส่วนนี้ ก็จะทำให้ โจทก์ได้รับค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทผู้รับประกันได้ หากมีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยผลกระทบการเสี่ยงภัยนี้ไปให้บริษัทผู้รับประกันเป็นผู้รับผิดชอบ ก็จะทำให้บริษัทผู้รับประกันได้รับ ช่วงสิทธิไปดำเนินคดีเอาค่าเสียหายจากผู้ละเมิดสิทธิแทนโจทก์ผู้เอาประกัน เมื่อโจทก์ผู้เอาประกันได้รับ

เงินจากการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทผู้รับประกัน ก็สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ โดยไม่ต้องมารับผิดชอบถึงการที่ต้องไปดำเนินคดีเอง อันเป็นเหตุให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้เอง จึงจำเป็นที่จะต้องทำประกันภัยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อรองรับความเสี่ยงภัยจากการหยุดดำเนินกิจการทางธุรกิจ ความเสี่ยงจากการถูกละเมิดสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา หรือประสบภาวะขาดเงินทุนหมุนเวียน เป็นต้น (ชุดิกาญจน์ นพคุณ, 2549)

นอกจากนั้น ในการทำประกันภัยสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญามีหลายประเภท เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า เป็นต้น ถ้ามีการทำประกันภัยสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทย จะต้องศึกษาเรื่องกระบวนการในการรับประกันภัย เช่น การตีความกฎหมายว่าการประกันภัยสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา การออกกรมธรรม์ประกันภัย การกำหนดเบี้ยประกัน การชดเชยค่าสินไหมทดแทน การตีราคาค่าเสียหาย การรับช่วงสิทธิ การประกันภัยค่าจูน เพื่อแก้ไขปัญหและพัฒนาปรับปรุงในเรื่องประกันภัยสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของไทยให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น การที่จะมีผู้มาแบ่งเบาความเสียหาย โดยมีการประกันภัยที่อาจเกิดขึ้นแก่สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉลี่ยภาระออกไป แทนที่จะปล่อยให้เกิดความเสียหายตกแก่ผู้ประสบภัยเท่านั้น และเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์มีความมั่นใจในการสร้างสรรค์ผลงาน (ชุดิกาญจน์ นพคุณ, 2549) ซึ่งอาจมีประเด็นปัญหา เช่น สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา สามารถนำมาประกันภัยหรือสามารถนำมาประกันภัยค่าจูนได้หรือไม่ และปัญหาและอุปสรรคในการทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เพราะทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะที่ไม่มีรูปร่าง เนื่องจากไม่ใช่ทรัพย์สินทั่วไป ในการทำสัญญาหรือการออกกรมธรรม์ประกันภัย รวมถึงการเรียกความเสียหายทางแพ่ง เพื่อประเทศไทยจะหาแนวทางในการนำรูปแบบต่างประเทศ มาปรับใช้ในการทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างชัดเจน และครอบคลุมผู้เขียนเห็นว่า มีประเด็นปัญหาน่าศึกษาดังนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตาม ป.พ.พ. มาตรา 438 ที่ว่ากฎหมายให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด และตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ มาตรา 64 พ.ร.บ.สิทธิบัตร มาตรา 77 พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า มาตรา 46 ทั้ง 3 ฉบับนี้ ก็บัญญัติเช่นเดียวกัน คือเป็นดุลพินิจของศาลโดยอิสระและกว้างขวาง ซึ่งความเสียหายจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา น่าจะมีเกณฑ์ที่แตกต่างกว่าการละเมิดทั่วไป

2. ปัญหาการทำสัญญา หรือการออกกรมธรรม์ประกันภัย ป.พ.พ. มาตรา 867 ถ้าประเทศไทยรับประกันภัยการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ในรายการกรมธรรม์ประกันภัยน่าจะต้องมีเกณฑ์หรือ

รูปแบบเพิ่มขึ้น เช่น เรื่องเบี้ยประกันต้องมีการประเมินราคาจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงจะกำหนดเบี้ยประกันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาทั้งประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศประเทศสหราชอาณาจักร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวข้องกับการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา
3. เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการนำเอาทรัพย์สินทางปัญญามาประกันภัยในการปรับใช้กับประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือกฎหมาย คำพิพากษาของศาล วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารเผยแพร่ของภาครัฐและเอกชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งข้อสรุป และข้อเสนอแนะแนวทางในการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งที่สำคัญต้องรู้ คือการกระทำอันเป็นละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งในหลักการแล้วจะเป็นการละเมิดอย่างหนึ่ง แต่ถ้าพิจารณาตามหลักเกณฑ์ละเมิดทั่วไป (ป.พ.พ. มาตรา 420) กับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จะมีลักษณะแตกต่างกันพอสมควร เพราะทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะที่ไม่มีรูปร่าง (intangible form) เป็นลักษณะธรรมชาติของทรัพย์สินทางปัญญา ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างจากทรัพย์สินที่มีรูปร่างทั่วไปอย่างชัดเจน กล่าวคือทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง และจับต้องไม่ได้อย่างทรัพย์สินทั่วไป กล่าวโดยสรุปได้ว่า การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เป็นเรื่องของการใช้สิทธิที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของผู้ทรงสิทธิแต่เพียงผู้เดียว เช่น งานประพันธ์ งานผลิต งานประดิษฐ์ เครื่องหมายการค้า เป็นต้น ส่วนละเมิดทั่วไปเป็นเรื่องการทำให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหาย (ชุดิกายุจน์ นพคุณ, 2549)

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ผู้เขียนเห็นว่า เราควรมีการรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร พบว่า

1. การรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาประเทศไทย กำหนดให้ในการฟ้องร้อง ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ

2. การรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาประเทศไทยที่จะทำ ต้องเป็นประกันภัยประเภทประกันวินาศภัย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ในการทำประกันภัยในสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำได้เป็นการประกันประกันภัยความรับผิดชอบ

3. สัญญาและข้อความในกรมธรรม์ประกันภัย ประเทศไทยยังไม่มีกำหนดรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัย ที่ให้ความคุ้มครองถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ในการทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำได้และมีรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัย

4. หลักการมีส่วนได้เสีย ประเทศไทย กรณีการประกันวินาศภัย กรณีนี้ต้องพิจารณาว่า ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกัน รวมถึงขณะที่มีการทำละเมิดด้วย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร พิจารณาการมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกันเท่านั้น

5. การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ประเทศไทย ผู้รับประกันภัยต้องเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ภายใต้การดูแลขององค์กรรัฐ ซึ่งจะคล้ายกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร

6. ปัญหาการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา

6.1 การคุ้มครองความเสียหายทางเกี่ยวกับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งมีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาประกันภัยได้ โดยพิจารณาจากมูลค่าแห่งการคำนวณรายได้และต้นทุนการผลิต และความสามารถในการชำระเบี้ยประกันของผู้เอาประกันได้แค่ไหน ดังนั้น ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา จึงเป็นการยากที่จะวางหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาประกันภัยนั้นมีมูลค่าเพียงใด

6.2 การซื้อกรรมธรรม์ และรูปแบบการที่ออกกรรมธรรม์ประกันภัย ปัญหาที่พบก็คือในเรื่องลิขสิทธิ์ เพราะตามกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ได้ลิขสิทธิ์มาโดยผลของกฎหมาย ซึ่งถ้ามีการสร้างสรรค์จะได้ลิขสิทธิ์โดยไม่ต้องนำไปจดทะเบียน ดังนั้น การนำลิขสิทธิ์ที่ไม่มีหนังสือรับรองหรือ

เอกสารรับรองมาทำประกันนั้น อาจมีปัญหาถึงกรณีมีข้อพิพาทว่า ใครคือผู้มีสิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างแท้จริง

6.3 ถ้าหากมีประกันทรัพย์สินทางปัญญาได้ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะมีคนทำประกัน และถ้าบริษัทในไทยยังไม่พร้อมที่จะรับทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เราจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ อย่างไร

อภิปรายผล

ข้อพิจารณาในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มีหลายประการ เช่น มีลักษณะที่เป็นสิทธิผูกขาด ทำให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีลักษณะที่ไม่มีรูปร่างและจับต้องไม่ได้ ซึ่งสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิที่มีความกว้างขวางมากกว่าทรัพย์สินทั่วไป เพราะทรัพย์สินทั่วไปอาจมีข้อจำกัดทางกายภาพ แต่สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพในการใช้ประโยชน์ และยังเป็นสิทธิที่มีอยู่เท่าเดิม ไม่ลดน้อยลงหรือขาดแคลนจากการถูกใช้ ถ้ามีผู้ละเมิด เจ้าของสิทธิมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ละเมิดนั้นได้อีกด้วย และโดยทั่วไปวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เป็นไปเพื่อให้สิทธิผูกขาดแก่ผู้สร้างสรรค์งาน เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์งานใช้เรียกร้องค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์จากผู้อื่นได้ และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สร้างสรรค์งานได้สร้างงานใหม่ขึ้นมาอีก อีกประการหนึ่ง ในลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญา คือความจำเป็นในการสร้างความสมดุล เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ 2 ฝ่าย (ภูมินทร์ บุตรอินทร์, 2560)

การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาที่จะเป็นปัญหา เช่น การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา จึงเป็นการยากที่จะวางหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่า ทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาประกันภัยนั้นมีมูลค่าเพียงใด การซื้อกรรมธรรม์และรูปแบบการที่ออกกรรมธรรม์ประกันภัย ปัญหาที่พบก็คือในเรื่องลิขสิทธิ์ มีปัญหาถึงกรณีมีข้อพิพาทว่า ใครคือผู้มีสิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างแท้จริง กรณีถ้าหากมีประกันทรัพย์สินทางปัญญาได้ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะมีคนทำประกัน และถ้าบริษัทในไทยยังไม่พร้อมที่จะรับทำประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เราจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ อย่างไร เช่น มีกฎหมายเปิดให้บริษัทต่างชาติเข้ามารับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทย

จากการศึกษาเปรียบเทียบประกันทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย กับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร มีความสอดคล้องกันหลายประการ แต่ยังมีบางอย่างเป็นรายละเอียดอาจไม่เหมือนกัน ดังนี้

1. หลักการทำสัญญา ประเทศไทย การทำสัญญาประกันภัย เป็นสัญญาที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 867 ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร แม้คู่กรณีจะทำสัญญาประกันภัยด้วยวาจา สัญญานั้นก็มีผลสมบูรณ์ จะมีข้อห้ามมิให้ทำด้วยวาจาในบางเรื่องบางกรณีเท่านั้น (Ewin R.S.Seligman and Avin Johnson, 1986)

2. ประเภทของการประกันภัย ประเทศไทย ปัจจุบันมีกฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แบ่งประเภทของการประกันวินาศภัยไว้เป็น 4 ประเภท คือ 1. การประกันอัคคีภัย 2. การประกันภัยทางทะเลและการขนส่ง 3. การประกันภัยรถ 4. การประกันภัยประเภทอื่น นอกจาก 1, 2 หรือ 3 (สุธรรม หงส์สำราญ, วิรัช ณ สงขลา และพึงใจ พึ่งพานิช, 2518)

ประเทศสหรัฐอเมริกานิยมแบ่งประเภทของการประกันภัยออกเป็นหมวด ๆ ดังนี้ 1. ประกันชีวิต (Life Insurance) 2. ประกันสุขภาพ (Health Insurance) 3. ประกันอุบัติเหตุ (Accident Insurance) 4. ประกันอัคคีภัย (Fire Insurance) 5. ประกันภัยทางทะเล (Marine Insurance) 6. ประกันความรับผิดชอบ (Liability Insurance) 7. ประกันภัยอื่น ๆ (Francis T. Allen and Sidney l. Simon, 1968)

ประเทศสหราชอาณาจักร ได้แบ่งประเภทของการประกันภัยออกเป็นหมวด ๆ ดังนี้ 1. ประกันภัยส่วนบุคคล แบ่งเป็น (1) ชีวิต (2) อุบัติเหตุส่วนบุคคล 2. ประกันภัยทรัพย์สิน แบ่งเป็น (1) ทางทะเล (2) อัคคีภัย (3) โจรกรรม 3. ประกันความรับผิด แบ่งเป็น (1) ความรับผิดต่อสาธารณะ (2) ความรับผิดของนายจ้าง (Francis T. Allen and Sidney l. Simon, 1968)

3. ส่วนได้เสีย ประเทศไทย ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกัน และขณะที่มีการทำละเมิดด้วย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ก็ใช้หลักการเดียวกันคือ ผู้เอาประกันต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เพียงพิจารณาต้องมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกันเท่านั้น (California Insurance Code.)

4. การกำกับดูแล ประเทศไทย ผู้รับประกันภัย ต้องเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน จำกัด ซึ่งจะมีความคล้ายและสอดคล้องกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ แต่มีข้อแตกต่างคือ ประเทศไทยไม่ได้กำหนดคุณสมบัติในเรื่องคุณวุฒิการศึกษา หรือประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและผู้รับประกันภัยที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายประกันภัย แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร จะกำหนดคุณสมบัติในเรื่องคุณวุฒิการศึกษา หรือประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้รับประกันภัยไว้อย่างชัดเจน (Kathlenn Heald Ehttinger.Karen L.Hamilton and Gregory Krotim, 1995)

5. การกำหนดมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา และการกำหนดเบี้ยประกันในการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา แต่ถ้าประเทศไทยได้มีการรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ก็อาจต้องศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักรเป็นตัวอย่าง เพราะทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง การกำหนดมูลค่าจึงเป็นเรื่องยาก ซึ่งเป็นผลในการกำหนดเบี้ยประกัน ซึ่งจะทำให้การกำหนดเงินเบี้ยประกันขั้นต่ำขึ้นสูงได้ยาก และมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญามีหลายประเภท ก็อาจมีมูลค่าไม่เท่ากัน (Ronald C. Wanglin, Retrieved, 2006)

6. การประเมินมูลค่าเสียหายในการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ตอนมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ก็อาจเป็นปัญหา เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาได้มีทั้งกรณีที่มีการจดทะเบียน และกรณีที่ไม่มีการจดทะเบียน เช่น ลิขสิทธิ์ ก็อาจต้องศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักรเป็นตัวอย่าง เช่น ให้ออกเอกสารสิทธิหรือหนังสือสำคัญให้แก่ทรัพย์สินที่ยังไม่มีเอกสารดังกล่าว และประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร มีรูปแบบของการชดเชยค่าสินไหมทดแทน (Guillen v. Potomac Ins. Co. of Ill, 2001)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเปรียบเทียบประกันทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร ทำให้พบองค์ความรู้ใหม่ว่า การประกันทรัพย์สินทางปัญญาในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนที่อาจไม่เคร่งครัดมากในเรื่องการฟ้องร้อง ที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยลายมือชื่อของผู้รับผิดชอบ และแนวคิดในการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ในการทำประกันภัยในสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำได้เป็นการประกันภัยความรับผิดชอบ (Liability Insurance) ส่วนประเทศไทย การประกันภัยที่จะทำ ต้องเป็นประกันภัยประเภทประกันวินาศภัย และต้องนิยามคำว่า “ภัย” นั้น ให้แปลความรวมไปถึงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาด้วย และเนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา ดังนั้น เมื่อประเทศไทยยังไม่มี การกำหนดรูปแบบกรรมธรรม์ประกันภัย ที่ให้ความคุ้มครองถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ก็ควรจะมีการสร้างรูปแบบของกรรมธรรม์ประกันภัยขึ้นมาใหม่ให้ชัดเจน โดยไม่ควรให้ผู้รับประกันเป็นผู้กำหนดเงื่อนไข แต่เพียงฝ่ายเดียว ควรให้ผู้เอาประกันภัยที่ตนคาดหวังได้ว่าจะได้รับการคุ้มครอง จากการทำสัญญาประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกรรมธรรม์ประกันภัย ส่วนวิธีการกำหนด

เบี้ยประกันในการทำสัญญาประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาก็จะยาก เพราะทรัพย์สินทางปัญญาต่างกับทรัพย์สินทั่วไป และทรัพย์สินทางปัญญาก็มีหลายประเภท เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า เป็นต้น มูลค่าของทรัพย์สินก็จะแตกต่างกัน ซึ่งในการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา จึงควรดำเนินการโดยองค์กรหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ และเข้าใจในหลักการของทรัพย์สินทางปัญญา และสิ่งที่ต้องกำหนดเพิ่มเติมในกรมธรรม์ประกันภัย คือรูปแบบของการชดเชยค่าสินไหมทดแทนด้วย เพราะนอกจากมีกรณีที่บุคคลอื่นได้ทำการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาต่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งในการทรัพย์สินทางปัญญา อาจมีขอบเขตความคุ้มครองกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไปละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นจนถูกฟ้องคดีด้วย โดยพิจารณาในเรื่องประกันภัยค่าจูนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ที่มีหลักเกณฑ์ว่าประกันภัยค่าจูนนั้น คือสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ (ป.พ.พ. 887 วรรคแรก) จึงควรกำหนดขอบเขตในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้ชัดเจนโดยระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

ดังนั้น การที่จะนำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันได้หรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาจากกฎหมายที่รัฐออกมาเพื่อใช้ควบคุมหรือดูแลรักษาผลประโยชน์นั้น ของประเทศไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 869 มีหลักว่า วินาศภัย หมายถึง ความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้ และตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 5 ซึ่งให้รวมถึงความสูญเสียในสิทธิผลประโยชน์และรายได้ด้วย ดังนั้น วินาศภัยจึงถือว่าเป็นภัยที่เกิดขึ้นแก่วัตถุที่เอาประกัน โดยไม่จำกัดว่าเป็นภัยชนิดใด ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มี การนำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันภัยในประเทศไทย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ได้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันภัยแล้ว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งตามความหมายของคำว่าทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 กำหนดให้ทรัพย์สิน หมายถึง ทรัพย์สินซึ่งมีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคา และอาจถือเอาได้ ทรัพย์สินซึ่งไม่มีรูปร่าง แต่มีราคาและอาจถือเอาได้ หมายถึง สิ่งที่มีองค์ด้วยตาไม่เห็น จับต้องสัมผัสไม่ได้ แต่มีคุณค่าเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยทางเศรษฐกิจ หรือประโยชน์ทางจิตใจ ส่วนคำว่า อาจถือเอาได้ หมายถึง อาการเข้าห้วงกันไว้เพื่อตนเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเข้ายึดถือครอบครองไว้จริงจัง ดังนั้น ทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นทรัพย์สินซึ่งไม่มีรูปร่าง แต่มีราคาและอาจถือเอา

ได้ เมื่อมีการเอาทรัพย์สินทางปัญญาในฐานะที่เป็นทรัพย์สินตามกฎหมาย ก็อาจถูกผู้อื่นทำการละเมิดสิทธิได้ แต่หากผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมีกำลังทรัพย์ไม่พอที่จะดำเนินคดีกับผู้ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้ผู้ที่ถูกทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหาย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการทำประกันภัยเพื่อให้คุ้มครองความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นจากการถูกทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพราะเป็นการลดภาระหน้าที่ไปให้ผู้รับประกันภัยเข้าไปจัดการแทน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา โดยเปรียบเทียบประกันทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร เห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขบางประการ ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ในการทำประกันภัยในสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำได้เป็นการประกันประกันภัยความรับผิดชอบ (Liability Insurance) ส่วนประเทศไทย การประกันภัยที่จะทำ ต้องเป็นประกันภัยประเภทประกันวินาศภัย และต้องนิยามคำว่า “ภัย” นั้น ให้แปลความรวมถึงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ดังนั้น การที่จะนำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันได้หรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาจากกฎหมายที่รัฐออกมา เพื่อใช้ควบคุมหรือดูแลรักษาผลประโยชน์นั้น ของประเทศไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 869 มีหลักว่า วินาศภัย หมายถึง ความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้ และตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 5 ซึ่งให้รวมถึงความสูญเสียในสิทธิผลประโยชน์และรายได้ด้วย ดังนั้น วินาศภัยจึงถือว่าเป็นภัยที่เกิดขึ้นแก่วัตถุที่เอาประกัน โดยไม่จำกัดว่าเป็นภัยชนิดใด ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีให้นำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันภัยในประเทศไทย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ได้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาทำประกันภัยแล้ว

2. ปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัย ที่ให้ความคุ้มครองถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพราะในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมีการประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญาในการทำประกันภัยได้เลย ไม่เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ที่ได้มีรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว โดยระบุความคุ้มครองไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยตามเงื่อนไข ในกรมธรรม์ประกันภัยว่า จะให้ความคุ้มครองถึงกรณีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในกรณีใดบ้าง

3. ประเทศไทย กรณีการประกันวินาศภัย ในกรณีต้องพิจารณาว่า ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกัน รวมถึงขณะที่มีการทำละเมิดด้วย ซึ่งต่างกับประกันชีวิตที่พิจารณาการมี

ส่วนได้เสียตอนที่ทำสัญญาประกันเท่านั้น ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ก็ใช้หลักการเดียวกันคือ ผู้เอาประกันต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสีย

4. ประเทศไทย ผู้รับประกันภัย ต้องเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ภายใต้การดูแลขององค์กรรัฐ จึงได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนบริษัทผู้รับประกันภัย ที่นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางการประกันภัยตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน โดยนายทะเบียนของกรมการประกันภัยจะต้องตรวจสอบถึงประวัติว่า เคยกระทำความผิดในทางอาญาหรือไม่ พร้อมทั้งจะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับภูมิลาเนาในอดีตย้อนหลัง 10 ปี รวมทั้งประวัติทางการเงินเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ประวัติการทำงานในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว จะต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่เคยมีประวัติเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งประเทศไทยก็จะคล้ายกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร

5. เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งมีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาประกันภัยได้ โดยพิจารณาจากมูลค่าแห่งการคำนวณรายได้และต้นทุนการผลิต และความสามารถในการชำระเบี้ยประกันของผู้เอาประกันได้แค่ไหน ดังนั้น ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา จึงเป็นการยากที่จะวางหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่า ทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาประกันภัยนั้นมีมูลค่าเพียงใด เพราะบริษัทผู้รับประกันภัยต้องกำหนดวงเงินในการให้ความคุ้มครองในเบื้องต้น โดยทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทมูลค่าจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมูลค่าที่ทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ จะสามารถสร้างมูลค่าได้ ซึ่งในแต่ละช่วงอาจมีมูลค่าแตกต่างกัน เช่น ถ้าเป็นของใหม่ช่วงแรกอาจมีค่ามากเพราะเป็นที่นิยม และต่อมาคนไม่นิยมมูลค่าก็จะลดต่ำลง หรือกลับกันคือช่วงแรกอาจมีค่าน้อย เพราะคนไม่นิยม แต่ต่อมาเมื่อคนนิยม จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรกำหนดรูปแบบของกรรมธรรมีในละเอียดและชัดเจน โดยอาจเพิ่มเติมข้อความที่เป็นการเฉพาะ เพราะทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาประกันภัย เพราะมูลค่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความนิยม หรือตามภาวะเศรษฐกิจ

2. ควรปรับหลักการทำสัญญาและหลักฐานฟ้องร้องคดีตามหลักเกณฑ์ที่ว่า อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ (ป.พ.พ. 867 วรรคแรก) เป็นว่า

ไม่จำเป็นต้องหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ก็สามารถฟ้องคดีได้ เพราะจะทำให้ผู้เอาประกันภัยได้รับประโยชน์ เนื่องจากผู้ที่รับผิดชอบในกรณีที่มีเหตุละเมิดคือผู้รับประกันภัย

3. ควรมีหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา โดยที่เป็นวิธีที่เป็นธรรมต่อผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัยด้วย ซึ่งการประเมินอาจเป็นเรื่องยาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบถึงการกำหนดเบี้ยประกันภัย เพราะถ้าไม่รู้ถึงมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา ก็อาจทำให้การกำหนดวงเงินเบี้ยประกันภัยขึ้นต่ำขึ้นสูงได้ยาก ประกอบกับทรัพย์สินทางปัญญามีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทก็มีมูลค่าที่แตกต่างกัน โดยการจัดทำหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อนำไปใช้ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาในประเภทต่าง ๆ หลังจากนั้นก็จัดตั้งระบบการประเมินทรัพย์สินทางปัญญา ให้มีองค์ประกอบที่เหมาะสม

4. ควรกำหนดรูปแบบของการชดเชยค่าสินไหมทดแทน เพราะถ้ามีการดำเนินคดี อาจมีข้อโต้แย้งกันในศาลในเรื่องภาระค่าใช้จ่าย จึงควรที่จะกำหนดขอบเขตการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้ชัดเจนลงในกรมธรรม์ประกันภัยในทรัพย์สินทางปัญญาด้วย โดยการออกเอกสารสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทนั้น ควรมีรูปแบบที่เอื้ออำนวยต่อการประกันภัย เช่น ในเรื่องลิขสิทธิ์

5. ควรแก้ไข เพิ่มเติมในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 34 เรื่องคุณสมบัติผู้รับประกันภัย เช่น ต้องมีการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ผ่านการเรียนการสอนวัดความรู้ทางกฎหมายประกันภัยตามที่นายทะเบียนกำหนดไว้ และต้องมีการอบรมเพิ่มเติมทางด้านการประกันภัยอย่างสม่ำเสมอ

6. ควรแก้ไข เพิ่มเติมในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 64 เรื่องคุณสมบัติของตัวแทน ต้องผ่านการเรียนการสอนวัดความรู้ทางกฎหมายประกันภัยตามที่นายทะเบียนกำหนดไว้ และต้องมีการอบรมเพิ่มเติมทางด้านการประกันภัยอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งกับสอบต่อใบอนุญาตทุก ๆ 2 ปี

7. ควรมีการปรับปรุงมาตรการในการบังคับใช้ระบบทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากปัจจุบันมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถใช้มาตรการบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บริษัทผู้รับประกันภัยไม่กล้าที่เสี่ยงภัยที่จะรับประกันภัยในกรณีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การทำประกันภัยในกรณีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จึงไม่อาจทำได้หากมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายกรณีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาไร้ประสิทธิภาพ

8. ควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตาม ป.พ.พ. มาตรา 438 ซึ่งตามกฎหมายให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด และตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ มาตรา 64 พ.ร.บ. สิทธิบัตร มาตรา 77 พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า มาตรา 46 ทั้ง 3 ฉบับนี้ ก็บัญญัติเช่นเดียวกันคือ เป็นดุลพินิจของศาลโดยอิสระ และกว้างขวาง

ซึ่งความเสียหายจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามีความแตกต่างกับละเมิดทั่วไป ดังนั้น น่าจะมีเกณฑ์ที่เป็นเรื่องเฉพาะของการคิดค่าเสียหายในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

9. ถ้ามีเกณฑ์ที่เป็นเรื่องเฉพาะของการคิดค่าเสียหายในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่ชัดเจน โดยอาจมีเกณฑ์หรือรูปแบบแล้ว ในการทำสัญญาหรือการออกกรมธรรม์ประกันภัย ป.พ.พ. มาตรา 867 ประกอบกับกรณีถ้าประเทศไทยรับประกันภัยทรัพย์สินทางปัญญา เช่น เรื่องเบี้ยประกันควรต้องมีการประเมินราคาจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงจะกำหนดเบี้ยประกันได้โดยพิจารณา เกณฑ์ที่คิดค่าเสียหายในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

เอกสารอ้างอิง

- จุมพล ภิญโญสินวัฒน์. (2552). หลักเหตุผลของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา. ใน *วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ชุติกานุจน์ นพคุณ. (2549). ปัญหาการทำประกันภัยเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา. ใน *ปริญา นิศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- ภูมินทร์ บุตรอินทร์. (2560). *ประวัติศาสตร์และแนวคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สุธรรม หงส์สำราญ, วิรัช ณ สงขลา และพึงใจ พึ่งพานิช. (2518). *หลักการประกันวินาศภัย.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- Ewin R.S.Seligman and Avin Johnson. (1986). *Encyclopedia of Social Sciences.*
- Francis T. Allen and Sidney I. Simon. (1968). *Insurance : General Principles.* New a Littlefield : Adams Press.
- Guillen v. Potomac Ins. Co. of Ill. (2001). No. 1-00-2314, Ill. App. LEXIS 392. at *22.
- Kathlenn Heald Ehttinger.Karen L.Hamilton and Gregory Krotim. (1995). *State Insurance Regulation : Pennsylvania U.S.A.*
- Ronald C. Wanglin, Retrieved. (2003), Intellectual Property Insurance.Retrieved September 17 ,2006, from Bolton & Company web site <http://www.Boltonce.com/uk/en/rik-management/intellectual/property-insurance>